

Tadeusz Strójwąg

Każdy pielgrzym, przemierzający polskie wsie i miasteczka, aby odwiedzić miejscowe kościoły i poznać ich historię lub turysta zafascynowany urodą miejsca, nie ominie Wsi Lisów na drodze z Kielc do Buska, i znajdującego się w Lisowie kościoła. Na wzgórzu dominującym nad zabudową tej urokliwej wsi wielkie wrażenie robi malowniczo położony kościół pod wezwaniem św. Mikołaja.

W Lisowie, skręciwszy z drogi głównej idziemy lekko pod górkę i po ok. 200 m dochodzimy do kościoła ogrodzonego charakterystycznym murem ze szkarpami, z miejscowego kamienia. Przed wejściem zwracają uwagę szerokie schody z żeliwną bramą dekoracyjną. Te schody i ich pokonywanie to kolejny znak, że kościół został zbudowany na najwyższym wzgórzu Lisowa. Po przekroczeniu bramy widzimy od podstaw jego solidne, masywne mury. Dziś jest to kościół parafialny dla miejscowości: Lisów, Zaborze, Brudzów, Chałupki, Górki, Brody, Maleszowa i Ługi, ale jeszcze niedawno, zaledwie 20 lat temu, przed wybudowaniem kościołów w Obicach i Skrzelczycach, parafia Lisów była jedną z największych w całym regionie.

To kościół o niezwyklej historii... Jak przed wiekami, tak i dziś wypełnia się po brzegi wiernymi podczas nabożeństw. Tu, na południowym krańcu Gór Świętokrzyskich, jak podpowiada choćby sama nazwa, od blisko tysiąca lat krzewi się i rozkwita wiara, której symbolem jest święty krzyż. Wierni tej tradycji wszczepianej im przez pokolenia, mieszkańcy parafii Lisów już za kilka lat, w roku 2019 będą uroczyście obchodzić Wielki Jubileusz 900- lecia istnienia swojej parafii. Pierwsze wzmianki o istnieniu kościoła w Lisowie pochodzą bowiem z roku 1119. Kronikarz Jan Długosz pisze także, że w roku 1326 parafia Lisów - jako jedna z dziesięciu ? należała do dekanatu Kije.

Początki kościoła giną w mrokach historii, ale na temat jego późniejszych, burzliwych i niezwyklej dziejów wiemy więcej. Drewniany początkowo kościółek był trawiony pożarami, niszczone podczas bitew i zawieruch wojennych; za każdym razem jednak był odbudowywany i rekonstruowany lub rozbudowywany. Z dostępnych danych wiadomo, że w roku 1440 był to drewniany kościół pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła. Po roku 1500, nie wykluczone, że po kolejnym pożarze, rozpoczęto budowę murowanej świątyni w stylu gotyckim. Źródła mówią, że w roku 1740 kościół znów uległ pożarowi, ale do roku 1746 odbudowano go dzięki staraniom ks. Jana Kantego Dymuchowskiego. Spis inwentarza z roku 1783 podaje, że rocznicę poświęcenia kościoła obchodzono w pierwszą niedzielę po uroczystości św. Michała i że patronem parafii już wtedy był św. Mikołaj.

Wpisany przez
piątek, 25 marca 2011 17:58

Najlepiej znana i udokumentowana jest historia ostatnich 100 lat istnienia kościoła. Oto w latach 1912? 1913 proboszcz parafii, ks. Józef Kozerski, podjął dzieło rozbudowy kościoła do jego dzisiejszych kształtów. Dobudowane zostało nieco niższe od nawy głównej prezbiterium, boczne kaplice i, w nowym miejscu, ołtarz główny z obrazami ?św. Mikołaj? i ?Ukrzyżowanie? autorstwa polskiego XIX-wiecznego malarza Rafała Hadziewicza. W dobudowanych częściach położona została nowoczesna, jak na tamte lata, posadzka. Tak rozbudowany kościół został konsekrowany w roku 1923 przez biskupa ordynariusza kieleckiego, Augustyna Łosińskiego, Pod koniec II wojny światowej, w roku 1945, podczas jednej z większych operacji pancernych w tym regionie kościół został ponownie poważnie uszkodzony, a plebania spalona. Odbudowę świątyni prowadził ks. Antoni Zagała do roku 1978; staraniem ks. Juliana Cioska do roku 1982 odnowione zostało jej wnętrze.

W swoim obecnym kształcie kościół jest budowlą jednonawową z prezbiterium ze sklepieniem krzyżowym, barokową wieżą oraz stromym dwuspadowym dachem w stylu gotyckim. Dzięki rozbudowie kościoła w latach 1912? 1913, po obu stronach nawy głównej powstało miejsce na nowe kaplice: po lewej Matki Boskiej Częstochowskiej, a po prawej stronie św. Józefa z obrazem ?św. Józef? także autorstwa Rafała Hadziewicza. Z lewej strony nawy znajduje się również zabytkowa kaplica św. Barbary z roku 1656, ufundowana przez kasztelana płockiego, Gabriela Krasińskiego, a z prawej kaplica św. Jana Chrzciciela z XVIII wieku. Na ścianach kaplicy św. Barbary umieszczone są epitafia rodziny Krasińskich, a w podziemiach krypta grobowa. Nawę główną od strony zachodniej zamyka drewniany chór wyposażony w zabytkowe organy z roku 1823. Całość bryły kościoła uzupełnia, wspomniana wyżej czworoboczna u podstawy i ośmioboczna powyżej poziomu gzymsu, dzwonnica zakończona barokowym hełmem, zwieńczonym iglicą.

W latach 2008 ? 2010, w wyniku usilnych starań proboszcza ks. kanonika Czesława Krzyszkowskiego, parafia uzyskała środki finansowe z Unii Europejskiej i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dzięki którym całkowicie została odrestaurowana wspomniana duża wieża z dzwonnica, a dach kościoła przykryty nową miedzianą blachą. W najbliższych latach, przed Jubileuszem 900. lecia dalsze prace obejmą renowację: trojga zabytkowych drzwi wejściowych z XVIII wieku oraz pozostałych drzwi kościelnych, w sumie 10 sztuk, zabytkowych organów kościelnych z roku 1823, witraży i polichromię całego wnętrza świątyni włącznie z kaplicą Krasińskich.

Za murem kościelnym, od strony północnej rozciąga się cmentarz parafialny z licznymi pomnikami pochowanych tu parafian i kapliczkami grobowymi mieszczącymi doczesne szczątki m.in. proboszczów parafii, których dziełem była odbudowa i rozbudowa kościoła.

Informacja Historyczna Kościoła w Lisowie

Wpisany przez
piątek, 25 marca 2011 17:58
